

Dr. Natalija Mihelčič

Osnovna šola Stopiče

natalie.mihelcic@gmail.com

Kako pisno oceniti znanje učencev

How to Mark the Written Works of Pupils

Povzetek

V del učnega in pedagoškega procesa sodi zagotovo tudi preverjanje in ocenjevanje znanja učencev, ki ga vsak učitelj v osnovni ali srednji šoli izvede načrtno in napovedano. V skladu z učnim načrtom in Pravilnikom o preverjanju in ocenjevanju znanja ter napredovanju učencev v osnovni šoli je vsak učitelj zakonsko dolžan vnaprej napovedati oziroma določiti termin ocenjevanja znanja osnovnošolcev (12. člen Pravilnika o preverjanju in ocenjevanju znanja)¹ vsaj pet delovnih dni pred načrtovanim datumom ocenjevanja. Vsekakor pa se moramo zavedati, da moramo za doseganje zastavljenih in zakonsko po učnih načrtih predpisanih standardov znanj izvesti tudi preverjanje omenjenih ciljev. In na kakšen način učitelji preverjamo in ocenjujemo znanje osnovnošolcev pri posameznem predmetu? Za svoje strokovno področje in poučevanje ter doseganje ciljev je odgovoren sam učitelj, kar mu prav gotovo dopušča manevrski prostor in avtoriteto poučevanja, pa tudi avtonomnost in odgovornost pri preverjanju in ocenjevanju. Za dosego omenjenih standardov pa se učitelji najpogosteje poslužujemo različnih učnih strategij, pri sestavljanju pisnih izdelkov, kamor uvrščamo teste, pa uporabljamo Bloomovo taksonomijo.

Ključne besede: preverjanje in ocenjevanje znanja, standard(i) znanj(a), avtonomnost in avtoriteta učiteljev, pravilnik preverjanja in ocenjevanja, Bloomova taksonomija.

Abstract

A part of the teaching and pedagogical process is without a doubt the testing and marking of the knowledge of pupils, which every teacher in primary or secondary school carries out in a planned and announced manner. In accordance with the curriculum and Rules on Knowledge Assessment and Grading and Students' Progress to a Higher Class Standing in Elementary Schools, every teacher is obligated by law to announce or set a date for marking the knowledge of primary school pupils (Article 12 of Rules on Knowledge Assessment and Grading and Students' Progress to a Higher Class Standing in Elementary Schools), at least five working days before the planned marking date. In any case, teachers must be aware that in order to achieve the knowledge standards, as set and regulated by law in the curricula, they must also carry out an assessment of the above-mentioned objectives. In what way do teachers test and mark the knowledge of primary school pupils in individual subjects? The teacher is responsible for his or her professional field and teaching, and for attaining the objectives; this most certainly grants him or her room for manoeuvre and authority of teaching, as well as autonomy and responsibility in testing and marking. In order to achieve the above-mentioned standards, teachers most often employ various teaching strategies and use Bloom's taxonomy for preparing written works, which include tests.

Key words: testing and marking of knowledge, knowledge standard(s), autonomy and authority of teachers, Rules on Knowledge Assessment and Grading, Bloom's taxonomy.

1 URL: <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlurid=20131988> (dostopno: 3. 2. 2015).

Uvod

Vsako ocenjevanje obsega ugotavljanje pridobljenih znanj, spretnosti in veščin, za kar potrebujemo ustrezne naloge, dejavnosti, ki naj bi bile čim bolj veljavne in objektivne, ter ocenjevanje. Za to omenjeno dejavnost(i) morajo biti prisotni tudi primerni pogoji, da jih učenci lahko dosežejo, šele nato lahko pokažejo svoje usvojeno znanje. O metodah in oblikah poučevanja tukaj ne bo govora, to je prepuščeno odločitvam učiteljem, ki kreirajo in ustvarjajo pouk, medtem ko se bom v tem prispevku predvsem osredotočila na cilje, standarde in način preverjanja in ocenjevanja znanja pri pouku geografije, in sicer v 7. razredu.

Pouk geografije v osnovnih šolah je osnovan tako, da učencu poskuša pridobiti (celostno) znanje, veščine, ga nauči orientacije v prostoru in dojemanja prostora in, kot je zapisano v učnem načrtu, da učenca »vzgaja v pravilnem vrednotenju in spoštovanju okolja, s čimer si pridobi tudi odnos do narave, sebe, sočloveka in družbe.«² Prav tako je v opredelitvi pouka geografije v učnem načrtu zapisano, da le-ta vsebuje vedenje o domovini, svetu, varovanju okolja ter smotrnem gospodarjenju z njim³ in še bi lahko naštevala. Nenazadnje pridemo do ključnega smotra tega prispevka, to je do preverjanja in ocenjevanja znanja. Preden pa učitelji izvedemo preverjanje in ocenjevanje znanja, moramo najprej poznati cilje in standarde znanj, ki so predpisani z učnim načrtom.

Za primer pregleda ciljev in standardov ter preverjanja in ocenjevanja znanja navajam učne vsebine, standarde in cilje pri pouku geografije v 7. razredu. Če samo pregledamo učno vsebino, cilje ter standarde v 6. razredu, zagotovo ugotovimo in opazimo veliko razliko, in sicer predvsem v povečanju učne vsebine in učnih ur, namenjenih geografiji, vsekakor pa se razlike opažajo tudi pri količini usvojenega znanja in veščin. Namreč v 7. razredu se miselni procesi učencev spremenijo, postanejo oziroma naj bi postali bolj »razgibani« v smislu sposobnosti večjega in hitrejšega dojemanja vsega okoli sebe, vključno z vsemi elementi okolice in pokrajine, učenci se seznanijo z regionalno in lokalno geografijo, ki jo morajo znati aplicirati na različnih nivojih in situacijah. Prav zaradi tovrstnega razpona med različnimi nivoji doseganja znanj, veščin in pridobivanja sposobnosti so cilji opredeljeni kot splošni ali

kot operativni cilji. Prvi so naravnani predvsem v pridobivanje in razvijanje veščin in sposobnosti ter razvijanje vrednot pri učencih, medtem ko so drugi naravnani v luči zahtevnosti oziroma narekujejo znanja, ki jih je učenec primoran usvojiti tekom pedagoškega procesa. Ali če drugače povemo, učenec naj bi bil po zaključku neke učne vsebine sposoben usvojiti določen nivo znanja ter cilj in ga bil sposoben reproducirati. Ker se nivoji zahtevnosti in stopenj težavnosti pri usvajanju učne vsebine zelo razlikujejo, je potrebno izpostaviti, da učni načrt opredeljuje standarde po vzgojno-izobraževalnih obdobjih in področjih ter minimalne standarde po razredih.. Od doseganja le-teh je posledično odvisna tudi ocena posameznega učenca. Seveda je potrebno tukaj poudariti, da se posamezni standardi znanj lahko manifestirajo skozi različne taksonomske stopnje, kar pomeni, da učitelj lahko minimalni standard določene učne vsebine preveri na najvišji zahtevnostni stopnji ali ravno nasprotno, učitelj lahko višji standard preveri na najnižji taksonomski stopnji. Iz povedanega je prav zaradi lažje preglednosti vrste standardov znanj in taksonomskih stopenj zelo priporočljiv mrežni diagram, ki nam odstotno in številčno kaže, koliko minimalnih, temeljnih in višjih standardov je učitelj uporabil pri ocenjevanju znanja, prav tako pa tudi prikaže, na kateri stopnji je določen standard želel preveriti.

Pri tem je zelo pomembno tudi izpostaviti, da poleg splošnih in operativnih ciljev učenec razvija spoznavno področje, sporazumevanje v maternem in tujem jeziku, matematično pismenost, uporabo sodobnih tehnologij, učenje učenja in državljanske zmožnosti.

Področje poučevanja pouka geografije je široko, cilji omogočajo veliko svobode in uporabo različnih metod in oblik, pri tem pa enako velja tudi pri preverjanju in ocenjevanju znanja s poudarkom na tem, da je odvisno, kako široko je zastavljen pouk in kakšna bo konkretno njegova naravnost. To pa dopušča, da o tem odloča učitelj sam in ne zunanji deležniki ali/in celo starši.

Kakšno naj bo pisno preverjanje in ocenjevanje znanja?

Sestavljanje pisnih izdelkov (testov) je za marsikaterega učitelja težavno delo, in sicer ne z vidika učiteljeve nesposobnosti, nepripravljenosti in nestrokovnosti, temveč z vidika današnje narave učencev, njihovih učnih sposobnosti, pripravljenosti za učni proces ter nenazadnje tudi ambicioznosti učencev za nova znanja.

Področje poučevanja pouka geografije je široko, cilji omogočajo veliko svobode in uporabo različnih metod in oblik.

2 Učni načrt za geografijo za osnovno šolo, dostopen na URL: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_geografija.pdf (dostopno 3. 2. 2015).

3 Povzeto po: prav tam.

SPLOŠNI CILJI	OPERATIVNI CILJI
Učenec razvija razumevanje in poznavanje: - lokacij in prostorov (lokalni, regionalni, planetarni vidik), bil naj bi sposoben postaviti lokalne, nacionalne in mednarodne dogodke v geografski okvir in razumeti osnovne prostorske odnose; - glavnih naravnih sistemov na Zemlji (relief, prst, vodovje, podnebje, rastlinstvo, živalstvo), v medsebojni pokrajino tvorni povezanosti, razumel naj bi součinkovanje v ekosistemih in med njimi; - glavnih družbenoekonomskih sistemov na Zemlji (kmetijstvo, naselitev, gospodarstvo, energija, prebivalstvo in drugi), pridobil naj bi občutek za prostor; - različnosti ljudi in družb na Zemlji, cenil naj bi kulturno bogastvo človeštva; - pomembnejših geografskih pojavov in procesov v domači regiji (v domačem kraju, občini – lokalna raven), državi (regionalna raven) in na svetu (planetarna raven) z vidika časovnih sprememb, spoznal naj bi, da je vse v nenehnem spreminjanju (procesni vidik); - problemov, izzivov in možnosti v okviru planetarne soodvisnosti; - uporabe besednih, količinskih in simboličnih podatkov, kot so besedila, slike, grafi, tabele, diagrami in zemljevidi (kartografska, numerična in funkcionalna pismenost); - zbiranja in uporabe virov informacij s terenskimi metodami in tehnikami dela (risanje panoramskih slik, tematskih zemljevidov, kartiranje, anketiranje, merjenje idr.); - zbiranja in interpretiranja sekundarnih virov informacij ter uporabe statističnih podatkov; - uporabe komunikacijskih, miselnih, praktičnih in socialnih veščin za raziskovanje geografskih tem na lokalni, regionalni, nacionalni in planetarni ravni; - osnovnega geografskega proučevanja in raziskovanja domače pokrajine in Slovenije ter sposobnost za uspešno vključevanje v odločanje o njenem razvoju; - za vrednotenje protislovij v okolju (lokalnem, regionalnem, planetarnem) sodobnega sveta, obenem pa se usposablja za prepoznavanje nujnosti trajnostnega razvoja ter odgovornosti do ohranjanja fizičnih in bioloških življenjskih razmer za prihodnje generacije; - pravičnega ravnanja ob morebitnih naravnih nesrečah.	Učenec: - spozna temeljne geografske značilnosti Evrope in Azije in pogloblja ter ob izbranih primerih konkretizira obče geografske pojme; - spozna skupne značilnosti Evrazije; - primerja naravno- in družbeno-geografske značilnosti posameznih delov Evrope; - primerja temeljne naravno- in družbenogeografske značilnosti Evrope in Azije; - ob študijah primerov spozna aktualna vprašanja Evrope v navezavi na njeno zgodovino; - oblikuje stališča in vrednote, kot so spoštovanje drugih narodov in kultur, mednarodno sodelovanje; - spozna potrebo po ohranjanju naravne in kulturne dediščine; - razume občutljivo povezanost med človekom in naravo; - razume geografske razsežnosti in posledice povezanosti današnjega sveta; - spozna (na študiji primera) območja ogrožanja okolja ter načine varovanja okolja na posameznih območjih Evrope in Azije; - uporablja osnovne načine za zbiranje geografskih informacij v konkretnem primeru; - pridobljeno znanje medpredmetno pogloblja in nadgrajuje z interdisciplinarno ekskurzijo v izbrano naravno-geografsko enoto Slovenije; - usposablja se za uporabo komunikacijskih, miselnih, praktičnih in socialnih veščin za raziskovanje geografskih tem na lokalni, regionalni in planetarni ravni.

Preglednica 1: Prikaz splošnih (za vse razrede pri pouku geografije) in operativnih ciljev za 7. razred.⁴

In kako naj bo sestavljeno pisno preverjanje in ocenjevanje znanja? Na to vprašanje težko odgovorim, zgolj podam lahko primer pisnega ocenjevanja, v katerem sem upoštevala vse standarde znanj, predvidela dolžino pisnega ocenjevanja ter uporabila različne tipe nalog. Glede na naravo in učno sposobnost učencev sem odstotno prilagodila število nalog z

minimalnimi, temeljnimi in višjimi standardi oz. višjimi taksonomskimi ravni. Po predlogu strokovnjakov za določeno predmetno področje naj bi procent nalog z minimalnimi standardi znašal okoli ali več kot 50 %, s temeljnimi 40 % (30 %) in višjimi 10 % (20 %). Praksa in študije analiz kažejo, da učitelji pri sestavljanju pisnih testov upoštevajo dejstvo, da je za doseganje pozitivnih ocen potrebno sestaviti takšen pisni test, da v razredu ne bi prišlo do tretjine negativnih oziroma pisnega izdelka ne bi bilo

⁴ Učni načrt za 7. razred, dostopen na URL: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_geografija.pdf (dostopno 3. 2. 2015).

potrebno ponavljati. Iz povedanega sledi, da se odstotno poveča število nalog z minimalnimi standardi, nekoliko zmanjša delež s temeljnimi, najbolj pa se zmanjša delež z višjimi standardi. Slednje pa je zopet odvisno od vsakega učitelja posebej in generacije učencev, ki jo poučuje.

Za vsako ocenjevanje znanja pa je potrebno določiti tudi kriterije ocenjevanja. Gabrijela Blaznek v svojem delu navaja, da »vsako ocenjevanje *obsega ugotavljanje pridobljenih znanj, spretnosti in veščin, za kar pa je potrebno imeti primerne naloge*« (Blaznek, 2012, str. 77). Pridobljeno znanje učencev se lahko skozi ocenjevanje manifestira zelo različno, namreč moramo strogo ločiti, kot navaja Rutar Ilc, deklarativno, proceduralno in strateško znanje (Ilc Rutar, 2003, str. 10). Čeprav se različne vrste znanj med seboj povezujejo in so prepletene, je včasih težko ločiti ali potegniti strogo ločnico med njimi.

Učni cilji, ki vključujejo vzgojno in izobraževalno komponento, so sestavni del splošnega učnega planiranja in najpomembnejši regulator pouka, medtem ko cilji in naloge omogočajo učitelju, da se nanje osredotoči, razmisli, kaj morajo učenci med učenjem delati, kakšne izkušnje jim mora priskrbeti, da bo prišlo do želene spremembe v vedenju učencev kot posledica učenja (Bešter, 2008, str. 25). Taksonomija učnih ciljev prikazuje hierarhično razvrstitev vedenja od preprostega h kompleksnemu ter od konkretnega k abstraktnemu, kar lahko s pomočjo različnih nalog učitelji pri učencih tudi dosežemo. Največkrat uporabljena Bloomova taksonomija omogoča učiteljem, da s pregledom učnih ciljev in standardov sestavljajo pisne teste na osnovi razvrstitev ciljev in standardov oz. miselnih procesov, kot jih je predvidel Bloom. Njegova taksonomija vzgojno-izobraževalnih ciljev je bila objavljena leta 1956 in se je poslužuje večina tako osnovnošolskih kot srednješolskih učiteljev. Spodaj je prikazana taksonomija učnih ciljev po Bloomu, in sicer od lahkega do zahtevnejšega nivoja.

1. poznavanje	2. razumevanje	3. uporaba
4. analiza	5. sinteza	6. vrednotenje

Preglednica 2: Taksonomija ciljev po Bloomu.

Primer pisnega ocenjevanja znanja ter analiza nalog po ciljih in standardih

Pisno ocenjevanje znanja iz geografije za 7. razred je bilo sestavljeno na temelju razvrstitev nalog po Bloomovi taksonomiji, upoštevajoč

učne cilje in standarde znanj. Pri tem moram izpostaviti, da sem pri sestavljanju pisnega testa poleg ciljev in standardov znanj poskušala upoštevati tudi vse specifične učencev (naravo učencev, njihove sposobnosti in veščine, pripravljenost za delo in marljivost, učence z učnimi težavami, nadarjene učence).

V spodnji tabeli so predstavljeni operativni cilji po učnem načrtu za geografijo za 7. razred, v tretjem stolpcu pa minimalni standardi znanj.

Pisno ocenjevanje je upoštevalo zgoraj navedene minimalne standarde, preverjene po prvi taksonomski enoti (poznavanje, deloma razumevanje), in sicer test je vseboval 65 % minimalnih, 25 % temeljnih in 10 % višjih standardov oz. vprašanj višjih taksonomskih ravni. Naloge s temeljnimi standardi so bile sestavljene na podlagi druge taksonomske stopnje (uporaba znanja), medtem ko so višji standardi od učencev zahtevali analizo oziroma poznavanje ter razumevanje vzročno-posledične zveze med pojavi. Naloge so bile glede na taksonomsko raven sestavljene mešano in različno. Slednje so od učencev zahtevale različne miselne procese, od najlažjih do najtežjih nalog. Prav tako naloge niso od učencev zahtevale prevelike količine pomnjenja in zgolj priklica geografskih podatkov, ponujale so jim možnosti uporabe svojega znanja, pri tem pa so jim bile v pomoč tudi karte in klimogrami. Manj je bilo nalog, ki so bile nekoliko zahtevne, in sicer so od njih poleg razumevanja zahtevale tudi logično razmišljanje, prav tako pa je bilo potrebno na podlagi podatkov izvesti višje miselne operacije, kot na primer ugotoviti tip podnebja, katerega značilnosti je prikazoval klimogram. Primere nalog prilagam v prilogi.

Statistična analiza pisnega ocenjevanja znanja je pokazala tisto, kar sem glede na predhodne izkušnje in poučevanje v razredu lahko pričakovala. Naloge z minimalnimi standardi so bile v večji meri pravilno rešene (učenci z velikimi učnimi težavami so imeli nekaj težav tudi pri teh nalogah), nekoliko slabše naloge s temeljnimi ter najslabše naloge z višjimi standardi. Najpogostejši vzrok zmot in napak pri nekaterih nalogah s temeljnimi standardi, ki so se med poukom izkazali kot usvojeni, je bilo učenčevo površno branje navodil, pri nekaterih pa opažam tudi na pamet naučena dejstva in »naučene operacije«, kar je privedlo do nerazumevanja naloge, čeprav je bila ta sestavljena oziroma postavljena v drugačno obliko kot je bila pri preverjanju. Relativno se je pisno ocenjevanje znanja v 7. razredu izkazalo za uspešno, saj ga ni bilo potrebno ponavljati, po analizi pa se je izkazalo, da je bil dosežen rezultat po Gaussovi krivulji primeren.

VSEBINA	OPERATIVNI CILJI	MINIMALNI STANDARDI
Naravno-geografske značilnosti Evrope	- na zemljevidu sveta določi geografsko lego in sklepa o posledicah, povezanih z razsežnostjo Evrazije, - na zemljevidu določi mejo med Evropo, Azijo in Afriko, - ob zemljevidu opiše površje Evrope in Azije in ju primerja med seboj, - našteje največje reliefne oblike;	- opiše naravno-geografske značilnosti Evrazije in jih poišče ter pokaže na splošnem zemljevidu;
Podnebje in rastje Evrope	- imenuje in opiše posamezne toplotne in rastlinske pasove Evrope in Azije, jih primerja med seboj in sklepa o možnostih za življenje ljudi v posameznih toplotnih pasovih, - imenuje velika naravno-geografska območja Evrope;	- razloži podnebje in rastlinstvo Evrazije;
Prebivalstvo in poselitev Evrope	- opiše vzroke in posledice različne gostote poselitve, - ob tematskem zemljevidu opiše jezikovno in versko raznovrstnost, Evrope in Azije in sklepa o posledicah, - ob izbranih primerih opiše način življenja ljudi v Evropi;	- opiše značilnosti prebivalstva Evrazije
Naravno-geografske značilnosti Južne Evrope	- določi geografsko lego Evrope ter poimenuje večje polotoke in otoke, gorovja, nižine in morja, - ob zemljevidu imenuje države Južne Evrope;	
Sredozemsko morje	- sklepa o posledicah gibanja morske vode in opiše lastnosti morske vode, - na primeru analizira vzroke in posledice onesnaževanja morij;	
Podnebje in rastje ni povsod sredozemsko	- na podlagi klimogramov in slikovnega gradiva sklepa o podnebj in rastlinstvu Južne Evrope;	
Območje potresov in ognjenikov	- razloži tektonske vzroke za nastanek potresov in pojasni delovanje ognjenikov, - opiše posledice ognjeniških izbruhov in potresnega delovanja na življenje ljudi;	- razloži nastanek ognjenikov in potresov
Turizem je pomembna gospodarska panoga	- opiše načine, kako človek izboljšuje naravne razmere za kmetijstvo, - ob izbranih primerih opiše značilnosti gospodarstva s poudarkom na turizmu, - ob tematskem zemljevidu in ustrezni strokovni literaturi ovrednoti prometni pomen in prometno povezanost Sredozemlja nekoč in danes;	- opiše negativno in pozitivno stran sredozemskega turizma
Verska in narodnostna sestava Južne Evrope	- ob zemljevidu opiše pestro narodnostno in versko sestavo prebivalstva in išče vzroke za neenakomerno razporeditev prebivalstva;	
Srednja Evropa	- določi geografsko lego Srednje Evrope, - na zemljevidu pokaže značilne pokrajinske enote in razloži prehodnost Srednje Evrope v reliefnem in prometnem smislu ter pomen te prehodnosti za življenje ljudi, - na podlagi statističnih podatkov primerja države med seboj po velikosti, številu prebivalstva in opiše narodnostno in versko sestavo prebivalstva;	- našteje države Srednje Evrope in njihova glavna mesta ter jih pokaže na zemljevidu, - ob zemljevidu opiše najmanj dve pokrajinski enoti Srednje Evrope in ju med seboj primerja po naravnih in družbenih značilnostih;

Preglednica 3: Operativni cilji pri pouku geografije za 7. razred in minimalni standardi znanj.

Zaključek

Glede na razmere in generacije, ki jih poučujemo in jih bomo poučevali še v prihodnje, postaja pedagoški poklic zelo na udaru, predvsem pa to velja tudi za preverjanje in ocenjevanje znanje učencev. Učiteljeva dolžnost in pravica je, da (so) oblikuje pouk skupaj z učenci, prosto izbira način poučevanja, enako velja tudi za ocenjevanje. Prav pa je, da gresta osebna naravnost učitelja ter njegova stremjenja glede zahtevnosti in nivoja ocenjevanja znanja v smeri pripravljenosti učencev na različne vrste nalog in zahtevnosti, da učenec uspe usvojiti tista znanja, ki naj bi jih pridobil tekom osnovnošolskega izobraževanja. Kakovost poučevanja in tudi preverjanja ter ocenjevanja učencev ne sme podleči zunanjim pritiskom, čeprav praksa in pripovedovanja učiteljev kažeta ravno nasprotno.

Viri in literatura:

1. Bešter, B., 2008: *Analiza učbenikov in delovnih zvezkov za 9. razred osnovne šole – biologija*. Diplomsko delo. Ljubljana: Univerza v Ljubljani, Pedagoška fakulteta.
2. Blaznek, G., Milekšič, V. 2012: *Priprava meril in standardov za ocenjevanja in točkovanja*. Ljubljana: Zavod RS za šolstvo. Dostopno na: <http://www.unisvet.si> (4. 2. 2015).
3. Ilc Rutar, Zora, 2003: *Pristopi k poučevanju, preverjanju, preverjanju in ocenjevanju*. Ljubljana: ZRSŠ. Dostopno na: http://www.digitalna-knjiznica.bf.uni-lj.si/dn_bester_barbara.pdf (4. 2. 2015).
4. Učni načrt za 7. razred. Dostopno na: http://www.mizs.gov.si/fileadmin/mizs.gov.si/pageuploads/podrocje/os/prenovljeni_UN/UN_geografija.pdf (3. 2. 2015).
5. <http://www.uradni-list.si/1/objava.jsp?urlrid=20131988> (3. 2. 2015).

PRILOGA: PRIMER PISNEGA OCENJEVANJA ZNANJA, GEOGRAFIJA, 7. RAZRED

PISNO OCENJEVANJE ZNANJA – GEOGRAFIJA 7

Učna snov: Južna in Srednja Evropa

ŠT. TOČK: 40/ _____ OCENA: _____

Ime in priimek: _____

Datum: _____

Točkovnik: < 18 nzd (1); 18–24 zd (2); 25–30 db (3); 31–35 pd (4); 36–40 odl (5)

1. Oglej si spodnji zemljevid in reši naloge.

8/

Vir: http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/1/15/Europe_natural_laea_location_map.jpg.

a) Na zemljevidu so s števkami označene nižine v Evropi. Poimenuj jih.

Nižina številka 1: _____

Nižina številka 2: _____

Nižina številka 3: _____

b) Kako se imenuje reka, ki teče skozi nižino številka 1? _____

c) V zgornja okenca (kvadrate) s črkami vpiši imena naslednjih gorovij:

A – Pireneji

B – Apenini

C – Skandinavsko gorovje

d) Katere morje loči Evropo od Afrike? _____

2. Evropa sodi med razčlenjene celine. Obkroži pravilni črki pred vzrokoma, ki pojasnjujeta, zakaj ima Evropa toliko otokov, polotokov in zalivov.

2/

a) delovanje vetra

b) zakrasevanje

c) delovanje morja

d) erozija prsti

f) ugrezanje obale

3. Zemeljsko površje sestavljajo celine in oceani. Reši spodnji nalogi.

2/

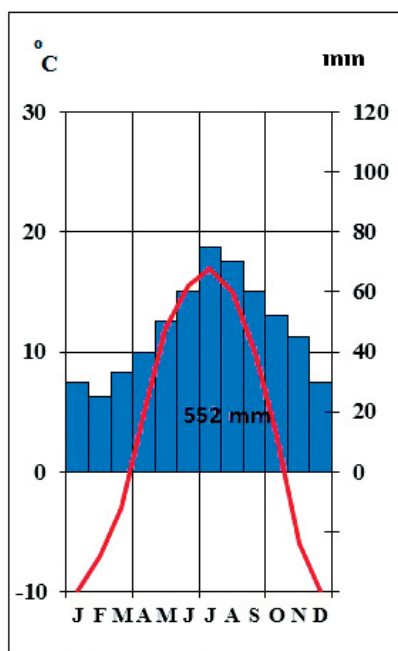
a) Najmanjša celina se imenuje _____.

b) Največji ocean se imenuje _____.

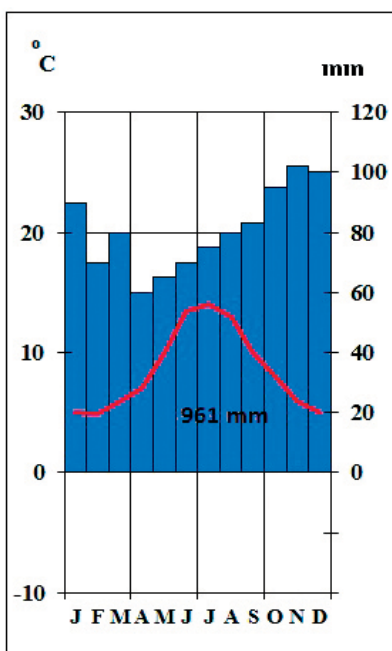
4. Nalogo reši s pomočjo spodnjih klimogramov, ki prikazujeta značilnosti podnebja v Evropi.

4/

Klimogram 1:

Klimogram 2:

(Klimogrami so simbolični).

a) Koliko znaša letna količina padavin pri klimogramu 1? _____

b) Koliko znaša temperatura v mesecu avgustu pri klimogramu 2? _____

c) Kakšno podnebje ima kraj, ki ga prikazuje klimogram 1? _____

d) Kakšno podnebje ima kraj, ki ga prikazuje klimogram 2? _____

5. Dopolni tabelo tako, da vpišeš manjkajoče podatke.

4/

DRŽAVA	GLAVNO MESTO
Španija	
Grčija	
	Zagreb
	Dunaj

6. Nalogo reši s pomočjo spodnje preglednice.

4/

Narodna sestava prebivalstva FBiH.

Narodna sestava	Delež prebivalstva
Hrvati	17 %
Bošnjaki	44 %
Srbi	31 %
Drugo	8 %

Vir: Statistički godišnjak/Letopis Federacije Bosne i Hercegovine. 2008. Sarajevo, Federalni zavod za statistiko.

a) Nariši stolpčni diagram, uporabi zgornje podatke. Pravilno opremi spodnji diagram.

HRVATI

BOŠNJAKI

7. Sredozemsko morje je vedno bolj onesnaženo. Zapiši dva ukrepa za zmanjšanje njegove onesnaženosti.

2/

a) Ukrepi 1: _____

b) Ukrepi 2: _____

8. Danes je poljedelstvo v bolj sušnih območjih Južne Evrope neločljivo povezano z namakanjem. Delež namakalnih površin se je najbolj povečal v Italiji in v Španiji. Utemelji, zakaj se je prav v teh dveh državah Južne Evrope delež namakalnih površin bolj povečal kakor v drugih državah. 2/

a) Utemeljitev 1: _____

b) Utemeljitev 2: _____

9. Za Sredozemlje so bile od nekdaj značilne kulturne (obdelovalne) terase. Marsikje v sredozemskih državah takšen način obdelave zemljišč na terasah opuščajo. Na črto napiši vzrok in posledico opuščanja kulturnih teras. 2/

Vzrok: _____

Posledica: _____

10. Eden od problemov, s katerimi se srečujejo prebivalci gosto naseljenih območij Evrope, je onesnaženost zraka. Predlagaj dva ukrepa za zmanjšanje onesnaženosti zraka v gosto naseljenih območjih. 2/

a) Ukrep 1: _____

b) Ukrep 2: _____

11. V katerem delu Evrope prevladuje oceansko podnebje?
Obkroži pravilni odgovor. 1/

a) Zahodna Evropa

b) Srednja Evropa

c) Vzhodna Evropa

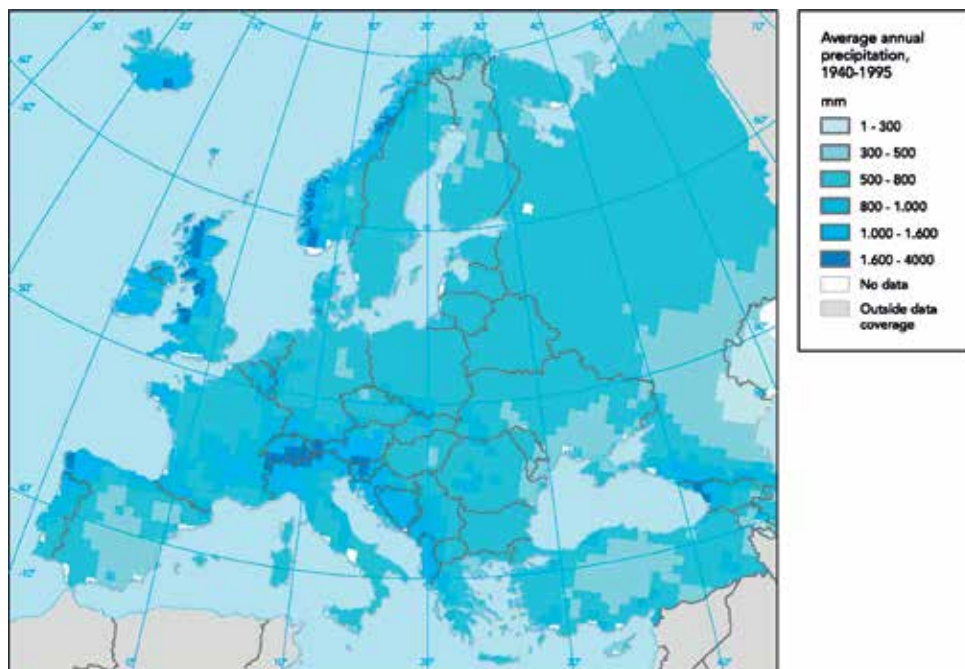
d) Južna Evropa

12. Potresna dejavnost je značilna za Evropo. Zapiši, v katerem delu Evrope je potresna aktivnost zelo močna. Pojasni tudi, zakaj. Odgovora zapiši na spodnji črti. 2/

a) Del Evrope, kjer je potresna aktivnost zelo močna. _____

b) Vzrok: _____

13. Oglej si spodnji zemljevid količine padavin v Evropi ter odgovori na spodnje trditve tako, da obkrožiš DA ali NE. 3/

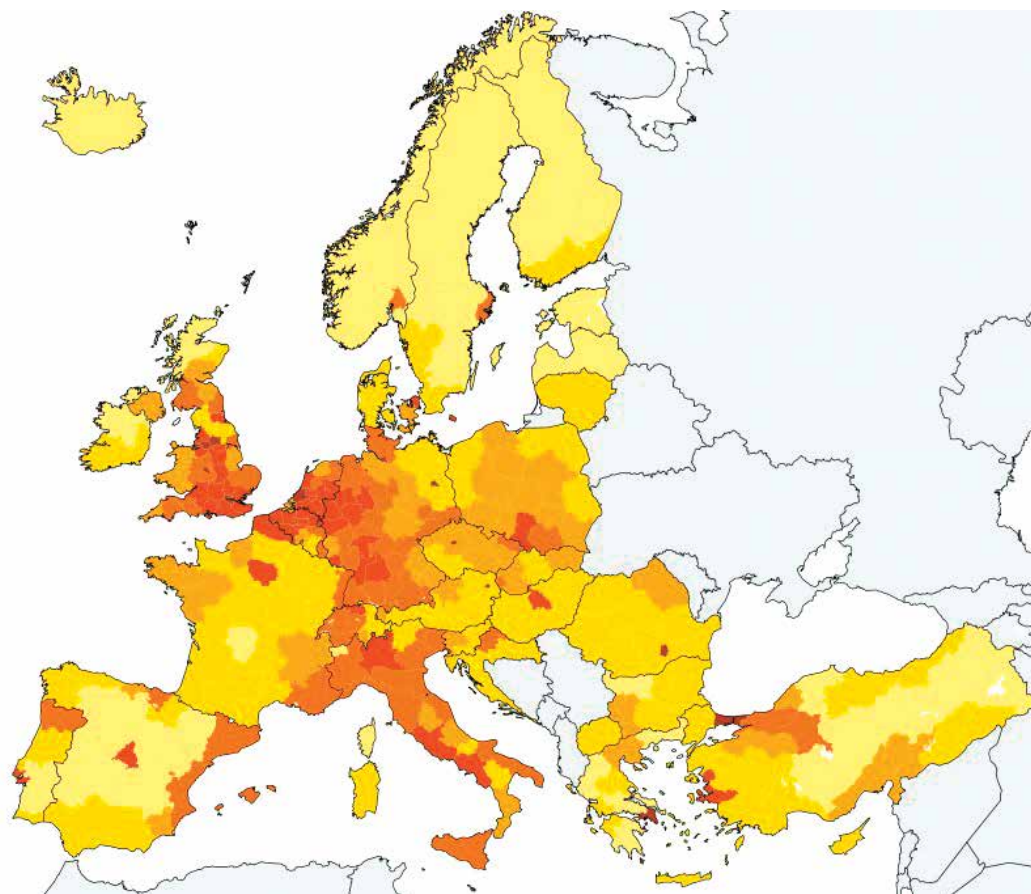
(Slika je simbolična, v praksi uporabimo ustrezen zemljevid višine padavin.)

Vir: http://www.eea.europa.eu/data-and-maps/figures/average-annual-precipitation/map_5_1_annual_precip.eps/image_original.

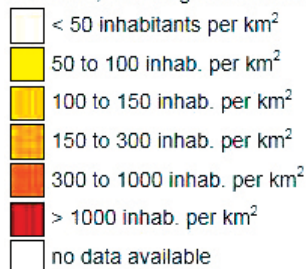
a) Veliko padavin pade v vzhodnem delu Skandinskega polotoka.	DA	NE
b) Veliko padavin pade na gorskih pregradah ob obalah.	DA	NE
c) Ob vzhodnih obalah Jadranskega morja pade manj padavin kakor v notranjosti Pirenejskega polotoka.	DA	NE

14. Oglej si spodnji zemljevid in odgovori na vprašanja.

2/

Distribution of population in the EU and EFTA countries, including candidate countries (2007)

(Slika je simbolična, v praksi uporabimo ustrezen zemljevid gostote poselitve.)

Vir: http://en.wikipedia.org/wiki/Demographics_of_Europe.

- a) Med navedenimi območji Evrope obkroži številki pred tistima dvema območjema, kjer živi nad 200 prebivalcev na kvadratni kilometer.

1) severni deli Skandinskega polotoka	2) porenje	3) Islandija
4) večji del Padske nižine	5) osrednji del Alp	

- b) Navedi 2 dejavnika, ki vplivata na gostoto poselitve.
